

prof. dr. Oana Chelaru

Modele de texte pentru NOTA 10 la Evaluarea Națională clasa a VIII-a

conform noii
programe școlare

CUPRINS

1. Textul liric

1.1. *Compuneri de la idei plecate din texte lirice* 7

1.2. *Texte lirice cu cerințe:* 13

- identificarea cuvintelor-cheie și a ideilor poetice
- comentarea temei, în raport cu figurile de stil

1.3. *Compuneri despre trăsăturile textului liric* 16

2. Textul descriptiv

Text descriptiv literar

2.1. *Compuneri de la idei plecate din texte descriptive în versuri* 18

2.2. *Cerințe pe baza textelor descriptive în versuri:* 23

- identificarea cuvintelor-cheie
- identificarea ideilor poetice

2.3. *Texte descriptive în proză – redactare* 25

– Continuarea unui text

a) cu început

b) final dat

– Texte descriptive

a) descrierea literară a unui obiect

b) descrierea literară a unui peisaj

– Descrierea unui personaj din perspectivă diferită, subiectivă

– Descrierea aceluiași personaj din perspectivă diferită, obiectivă

– Prezentarea eroului preferat

– Descrierea meseriei preferate

– Descrierea modalității preferate de petrecere a timpului liber

– Descrierea unei vizite petrecute la casa memorială a unui compozitor român

– Descrierea obiceiurilor și tradițiilor dintr-o zonă etnografică a țării

2.4. *Texte descriptive nonliterare* 32

a) descrierea științifică a unui obiect

b) descrierea științifică a unui peisaj

2.5. *Compuneri despre trăsăturile textelor descriptive, literare și nonliterare, în versuri și proză* 33

– Trăsăturile textului descriptiv în versuri

– Trăsături ale textului descriptiv literar în proză

– Trăsături ale textului descriptiv nonliterar

3. Textul narativ

a) Text narativ literar	38
3.1. <i>Compuneri de la idei plecate din texte narrative</i>	38
3.2. <i>Redactarea de texte narrative – compuneri narrative, pe diferite teme:</i>	60
– povestirea unei întâmplări amuzante din clasă	
– povestirea unei întâmplări amuzante din timpul unei teze/lucrări de control	
– povestirea unui conflict dintre doi colegi pe care i-ai ajutat să se împace	
– povestirea unui film	
– relatarea unei experiențe personale amuzante	
– relatarea unei experiențe personale fericite	
– continuarea unui text narativ cu început dat	
– continuarea unui text narativ cu final dat	
– text narativ cu o frază integrată în cuprins	
– povestirea unei întâmplări la care autorul să fie martor	
– redactarea unui articol de revistă pe tema unei aventuri	
– text narativ cu titlu dat: „Aș vrea să fiu erou”	
– povestirea aceleiași întâmplări din perspectivă diferită:	
a) subiectivă	
b) obiectivă	
– ilustrări ale unor proverbe:	
* „Ce ție nu-ți place, altuia nu face.”	
* „Prietenul la nevoie se cunoaște.”	
– text narativ despre o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută în timpul călătoriei unor păsări migratoare în drumul lor spre țările calde	
– text narativ despre o întâmplare din viața unui turist rătăcit în Himalaya	
– text narativ despre o zi petrecută în timpul unei drumeții în Parcul Natural Apuseni, alături de un grup de prieteni	
– text narativ despre o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută în timpul unei călătorii în care ai fost în vacanța de vară împreună cu părinții	
– text narativ despre o întâmplare petrecută în timpul unei vizite la o mănăstire	
– text narativ în care să prezinți o întâmplare, reală sau imaginară, din viața unei familii de lupi	
3.3. <i>Trăsăturile textului narativ</i>	75
– în proză	
– în versuri	
3.4. <i>Texte narrative cu cerințe</i>	80
– interpretarea unor secvențe	
– extragerea ideilor principale și a cuvintelor-cheie dintr-un text	
– identificarea momentelor subiectului	
3.5. <i>Rezumate ale unor texte</i>	84
• „D-I Goe...”, de I.L. Caragiale	
• „Vizită”, de I.L. Caragiale	

- „Greuceanu”, de Petre Ispirescu
- „Prâslea cel voinic și merele de aur”, de Petre Ispirescu
- Povestirea „Iapa lui Vodă”, de Mihail Sadoveanu (volumul „Hanu-Ancuței”)
- „Două loturi”, de I.L. Caragiale
- „Popa Tanda”, de Ioan Slavici
- „Triumful talentului”, de I.L. Caragiale
- „Balta-Albă”, de Vasile Alecsandri
- „Mi s-a terminat caietul”, vol. „Recreația mare”, de Mircea Sântimbreanu

3.6. *Caracterizări de personaje* 89

- Caracterizări de personaj dintr-un text la prima vedere
- Rolul dialogului în caracterizarea unui personaj
- Caracterizare de personaj dintr-un text narativ în versuri la prima vedere
- Caracterizări de personaj dintr-un text studiat

b) Text narativ nonliterar 100

- Interviu – text narativ nonliterar
- Trăsăturile textului narativ nonliterar

4. Textul dramatic

4.1. *Compuneri de la idei plecate din texte dramatice* 104

4.2. *Texte dramatice cu cerințe* 108

- Rezumate ale unor fragmente dramatice
- Caracterizare de personaj dramatic
- Rolul dialogului în caracterizarea unui personaj dramatic

5. Tipuri de texte din perspectivă comparată: 116

- Liric-descriptiv
- Narativ-descriptiv
- Narativ-dramatic
- Descriptiv literar – nonliterar
- Narativ literar – nonliterar

6. Texte argumentative/de opinie

● *Exprimarea unei opinii despre o afirmație* 131

● *Exprimarea unei opinii despre:* 131

- o întâmplare
- semnificația unei întâmplări
- comportamentul unei persoane
- comportamentul unui personaj
- importanța lecturii în viața unui elev
- necesitatea unui animal de companie în viața unui copil sau a unui adolescent
- impactul pe care rețelele de socializare îl au asupra adolescenților de vârsta ta

- importanța protejării mediului în societatea actuală
- importanța muzeelor, ca monumente culturale și istorice
- necesitatea studiului istoriei în școală

● *Exprimarea interesului/lipsei de interes pentru vizionarea unui spectacol* 138

7. Texte reflexive 140

Prezentarea propriilor sentimente/impresii cu privire la:

- prima zi de școală
- ultima zi de școală din clasa a VIII-a
- atmosfera din timpul unui examen
- atmosfera din timpul unui eveniment cultural
- atmosfera din timpul unui eveniment sportiv
- o piesă de teatru
- un film
- o excursie
- o călătorie
- o carte citită
- Jurnalul:
 - * pagină de jurnal
 - # de călătorie
 - # de activități

8. Texte funcționale 149

- Fișă biografică
- Fișă de lectură
- Textul unei reclame
- Cerere
- Scrisoare de intenție
- CV
- Interviu
- Scrisoare
 - * particulară
 - * oficială
- E-mail
 - * particular
 - * oficial
- Știre
- Articol
- Recenzie
 - * Film
 - * Carte
 - * Blog

1. Textul liric

1.1. Compuneri de la idei plecate din texte lirice

● **Redactează un text de minimum 150 de cuvinte în care să prezinți frumusețea iubirii, ca sentiment omenesc, valorificând atât textul „Taina nopții”, de George Topîrceanu, cât și cunoștințele și experiențele tale.**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți lumea descrisă în text;
- să selectezi două secvențe din poezie care exprimă frumusețea iubirii, explicând semnificațiile acestora;
- să interpretezi o figură de stil pe care o consideri sugestivă pentru frumusețea iubirii, ca sentiment omenesc;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

În lumina lunii doarme
Casa dragii mele,
I-au cuprins pridvorul tainic
Ramuri de zorele.

Dulci chemări nelămurite
Tremură departe.
Draga mea a dat sfioasă
Crengile-ntr-o parte.

Și pridvorul parc-așteaptă,
Oaspele grădinii,
Dar mă bate luna-n față
Și mă știu vecinii...

— Lună albă, lună mută,

Lună călătoare,
Cum te-aș smulge de pe ceruri
Să te-arunc în mare!...

(„Taina nopții”, George Topîrceanu)

Opera literară „Taina nopții”, de George Topîrceanu, ilustrează frumusețea iubirii, ca sentiment omenesc, în versuri în care sensibilitatea instanței lirice prezintă dragostea în strânsă legătură cu natura. Tema naturii și a iubirii este, astfel, înfățișată cu mijloacele specifice genului liric și îmbinând descrierea și monologul adresat ca moduri de expunere.

Poezia este alcătuită din patru catrene, cu rimă împerecheată imperfectă și măsură de 6-8 silabe. Fiecare strofă evidențiază, cu ajutorul descrierii și al monologului adresat, iubirea poetului față de ființa dragă, precum și admirația față de frumusețea naturii. Prima strofă înfățișează imaginea nocturnă a casei iubitei, care este prezentată cu tandrețe și duiosie, sentimente evidențiate mai ales de primele două versuri, în care ipostază poetul își dezvăluie direct sentimentele: „În lumina lunii doarme/Casa dragii mele”. Strofa a doua evidențiază gesturile prezenței feminine, încărcate de gingășie și delicatețe: „Draga mea a dat sfioasă/Crengile-ntr-o parte”, pentru ca strofele a treia și a patra să descrie luna, ca martor al poveștii de iubire a celor doi îndrăgostiți, dar și ca astru protector care le veghează fericirea.

Limbajul figurat al poeziei sugerează atât frumusețea naturii, cât și emoțiile, trăirile și sentimentele de iubire ale eului liric. Astfel, în poezie întâlnim: imagini auditive: „Dulci chemări nelămurite”, imagini vizuale: „I-au cuprins pridvorul tainic/Ramuri de zorele”, care accentuează subiectivismul versurilor și al exprimării. De asemenea, figurile de stil, construite pe baza imaginilor artistice, subliniază intensitatea sentimentelor transmise: epitete – „pridvorul tainic”, personificări: „În lumina lunii doarme/Casa dragii mele”, metafore: „Dulci chemări nelămurite/Tremură departe”; „Oaspele grădinii”, enumerații: „Lună albă, lună mută,/Lună călătoare”. Dintre acestea, se remarcă metafora „Dulci chemări nelămurite” care aduce în atenție taina încărcată de afectivitate a sentimentului care are forța de a clădi o întreagă lume.

Așadar, poezia „Taina nopții”, de George Topîrceanu, conturează o imagine de mare sensibilitate și forță de sugestie a sentimentului de iubire, dintr-o perspectivă subiectivă și încărcată de emoție.

● **Redactează un text de minimum 150 de cuvinte despre iubirea pentru natură, valorificând atât textul „Nucul”, de Ștefan Octavian Iosif, cât și cunoștințele și experiențele tale.**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți lumea descrisă în text;
- să selectezi două secvențe din poezie care exprimă iubirea pentru natură, explicând semnificațiile acestora;
- să interpretezi o figură de stil pe care o consideri sugestivă pentru iubirea pentru natură;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Același loc iubit umbrești
 Și-un colț de cer întreg cuprinzi,
 Nuc falnic, strajă din povești,
 Deasupra casei părintești
 Aceleași crengi întinzi...

De veacuri fruntea nu ți-o temi,
 Ții piept când vin furtuni năval
 — O, de-ai putea să mai rechemi

La poala ta și-acele vremi
De trai patriarhal!

Acel șirag de mândre veri
De cari mi-aduc aminte-abia,
Asemeni unor dragi păreri
Ce-au legănat în mângâieri
Copilăria mea...

O, de-ai putea să mai aduni
Alaiul de copii vioi
Ce-n horă se-nvârteau nebuni
Și toamna făureau cununi
Din veștedele-ți foi !...

Străjer măreț, mai ți-amintești?...
Tu singur, încă neînfrânt,
De-amar de ani adăpostești
Ruina casei părintești
Pe care azi o cânt!

(„Nucul”, Ștefan Octavian Iosif)

Poezia „Nucul”, de Ștefan Octavian Iosif, reprezintă o descriere subiectivă, încărcată de emoție și sensibilitate a unui copac personificat, ca martor al trecerii timpului și păstrător al amintirilor dragi, realizată din perspectiva ființei poetice al cărei suflet este copleșit de admirație și iubire față de natură.

Fiecare strofă din cele cinci cvintete ale poeziei, cu rimă variată și măsură de 6-8 silabe, reia și detaliază iubirea pentru natură, ca temă principală a textului. Astfel, prima strofă evidențiază poziția dominantă a nukului, care pare un arbore sacru al universului rural ce veghează la liniștea întregii lumi: „Același loc iubit umbrești/Și-un colț de cer întreg cuprinzi”. Strofele a doua, a treia și a patra, în schimb, ilustrează, prin personificare, eternitatea copacului ce înfruntă scurgerea timpului, precum și dorința eului liric de întoarcere la copilăria fericită de odinioară: „De veacuri fruntea nu ți-o temi”, „Ce-au legănat în mângâieri/Copilăria mea...” „O, de-ai putea să mai aduni/Alaiul de copii vioi”. Ultima strofă accentuează perspectiva nostalgică a eului liric, care simte dureros trecerea timpului și dispariția celor dragi: „Tu singur, încă neînfrânt,/De-amar de ani adăpostești/Ruina casei părintești”.

Limbajul figurat, bazat pe imagini artistice și figuri de stil, accentuează sentimentele transmise în mod direct și subliniază tristețea și nostalgia care domină întregul spațiu liric. Astfel, spațiul poetic este dominat de: imagini vizuale: „Nuc falnic”, epitete: „șirag de mândre veri”, personificări: „De veacuri fruntea nu ți-o temi, /Ții piept când vin furtuni năval” și metafore: „strajă din povești”, „străjer măreț”. Dintre acestea, se remarcă metafora „strajă din povești”, prin care nucul devine o figură cu apartenență mitică, asemenea unei instanțe protectoare, menite să apere întreaga lume.

Descrierea predominantă, ca mod de expunere, fiind bazată pe o multitudine de construcții nominale, alcătuite din substantive și adjective: „nuc falnic”, „strajă din povești”, „străjer măreț”, dar apare și mo-

nologul adresat: „mai ți-amintești?...”, iar prezența eului liric, evidențiată de mărci lexico-gramaticale specifice, accentuează subiectivismul versurilor și al exprimării.

În ansamblu, textul detaliază frumusețea naturii, în versuri de o mare sensibilitate și putere de sugestie.

● **Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, despre efectul trecerii timpului asupra ființei umane, valorificând atât poezia „Lasă-mi, toamnă...”, de Ana Blandiana, cât și cunoștințele și experiențele tale.**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți lumea descrisă în text;
- să selectezi două secvențe din poezie care exprimă efectele trecerii timpului asupra ființei umane, explicând semnificațiile acestora;
- să interpretezi o figură de stil pe care o consideri sugestivă pentru efectele trecerii timpului asupra ființei umane;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Lasă-mi, toamnă, pomii verzi,
Uite, ochii mei ți-i dau.
Ieri spre seară-n vântul galben
Arborii-n genunchi plângeau.

Lasă-mi, toamnă, cerul lin.
Fulgeră-mi pe frunte mie.
Astă-noapte zarea-n iarbă
Încerca să se sfâșie.

Lasă, toamnă-n aer păsări,
Pașii mei alungă-mi-i.
Dimineața bolta scurse
Urlete de ciocârlii.

Lasă-mi, toamnă, iarba, lasă-mi
Fructele și lasă
Urșii neadormiți, berzele neduse,
Ora luminoasă.

Lasă-mi, toamnă, ziua, nu mai
Plânge-n soare fum.
Înserează-mă pe mine,
Mă-nserez oricum.

(„Lasă-mi, toamnă...”, Ana Blandiana)

Poezia „Lasă-mi, toamnă...”, de Ana Blandiana, este un text liric care prezintă efectele trecerii timpului asupra ființei umane, din perspectiva subiectivă a eului liric de genul feminin care resimte dureros scurgerea vremii.

Cele patru catrene ale creației detaliază tema creației într-o succesiune gradată. Astfel, prima strofă conturează adresarea directă către toamna personificată căreia ființa poetică îi cere timp pentru natură și viață: „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi, /Uite, ochii mei ți-i dau.”. Următoarea strofă accentuează legătura dintre eul liric de genul feminin și manifestările naturii, care iau forma unor trăiri dureroase: „Astă-noapte zarea-n iarbă/Încerca să se sfâșie”, în timp ce strofa a treia subliniază efectul trecerii timpului asupra ființelor necuvântătoare: „Dimineața bolta scurse /Urlete de ciocârlii”. Strofa următoare aduce în prim-plan tema timpului: „lasă /Urșii neadormiți, berzele neduse, /Ora luminoasă”, pentru ca ultima strofă să adâncească, printr-un joc de cuvinte bazat pe repetiție, comuniunea ființei poetice cu natura: „Înserează-mă pe mine, /Mă-nserez oricum”.

Limbajul figurat, bazat pe imagini artistice și figuri de stil, accentuează semnificațiile profunde ale temei lirice. Astfel, în poezie întâlnim: imagini auditive: „Arborii-n genunchi plângeau” imagini vizuale: „Lasă-mi, toamnă, cerul lin”, „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi”. De asemenea, figurile de stil, construite pe baza imaginilor artistice accentuează sentimentele transmise, precum și semnificația titlului creației: epitete: „cerul lin”, „pomii galbeni”, personificări: „Arborii-n genunchi plângeau”, metafore: „Dimineața bolta scurse/Urlete de ciocârlii”, „Înserează-mă pe mine, /Mă-nserez oricum”, enumerații: „Urșii neadormiți, berzele neduse, /Ora luminoasă”. Dintre acestea, semnificativă pentru tema creației este personificarea „Arborii-n genunchi plângeau”, care accentuează suferința copleșitoare a ființei poetice, proiectată asupra elementelor cadrului natural.

În ansamblu, întreaga poezie accentuează efectele provocate de trecerea dureroasă a timpului care afectează deopotrivă elementele naturii și sensibilitatea ființei poetice.

● **Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, despre condiția umană în raport cu trecerea timpului, valorificând atât textul „Fântâna”, de Alexandru Macedonski, cât și cunoștințele și experiențele tale.**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți lumea descrisă în text;
- să selectezi două secvențe din poezie care exprimă condiția umană în raport cu trecerea timpului, explicând semnificațiile acestora;
- să interpretezi o figură de stil pe care o consideri sugestivă pentru condiția umană în raport cu trecerea timpului;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Cunosc o fântână pe valea umbrită
Un grangur de aur cântând m-a-ndemnat
S-adorm între frunze de plopi și răchită,
Să uit de orașul în care-am oftat.

Pe valea umbrită cunosc o fântână
 O mierlă cu care de vorbă am stat,
 Aflând că durerea o sufăr stăpână,
 A râs cât se poate, iar eu am oftat...
 Pe valea umbrită cunosc o fântână.

Prin frunze ascunsă albește pe vale
 În lume ce caut și ce-am căutat?
 De mine mi-e jale, de alții mi-e jale...
 Oh! grangur de aur cu viers neuitat!

Albește pe vale prin frunze ascunsă
 Izvorul ei curge de zori sărutat,
 Dar e a mea soartă la culme ajunsă...
 Oh! tainică mierlă cu râs neuitat!
 Fântâna sub frunze albește ascunsă.

(„Fântâna”, Alexandru Macedonski)

Poezia „Fântâna”, de Alexandru Macedonski, este un text liric în care poetul transmite în mod direct sentimentele de tristețe și melancolie, precum și regretul provocat de trecerea timpului care a schimbat pentru totdeauna atât oamenii, cât și elementele naturii.

Textul liric citat are o formă aparte, fiind alcătuit din două catrene și două cvintete cu rimă încrucișată și măsură de 11-12 silabe. În plus, alături de forma creației, mărcile lexico-gramaticale ale eului liric, îndeosebi verbe și pronume la persoana I singular, cum ar fi: „eu am oftat”, „De mine mi-e jale”, aduc în prim-plan tema acesteia, și anume durerea și tristețea ființei poetice, copleșite de suferința provocată de trecerea timpului și de îndepărtarea de ființele dragi. Fântâna, prezentată în text prin personificare, este singurul element constant din existența eului liric, ca simbol al trecerii timpului și întruchipează condiția umană, supusă atâtor suferințe și dureri.

De asemenea, imaginile artistice și figurile de stil din poezie conturează și accentuează emoțiile și trăirile eului liric și contribuie astfel la înțelegerea mesajului. Tristețea și suferința sunt notele dominante ale discursului liric, sentimentele eului liric fiind prezentate direct în text prin monologul adresat. De asemenea, imaginile vizuale și cele auditive: „Cunosc o fântână pe valea umbrită/Un grangur de aur cântând m-a-ndemnat”, precum și figurile de stil, cum ar fi: epitetul: „valea umbrită”, personificările: „Izvorul ei curge de zori sărutat”, „tainică mierlă cu râs neuitat”, metaforele: „durerea o sufăr stăpână” evidențiază subiectivismul versurilor și al exprimării. Totodată, mijloacele artistice folosite subliniază complexitatea și profunzimea mesajului poetic, care impresionează sensibilitatea cititorului.

Așadar, poezia „Fântâna”, de Alexandru Macedonski, reprezintă o confesiune emoționantă, o mărturisire a durerii și a suferinței care domină sufletul eului liric și atrage atenția asupra efectelor pe care trecerea timpului le are asupra ființei umane.

1.2. Texte lirice cu cerințe:

– identificarea cuvintelor-cheie și a ideilor poetice

Exemplul 1

a) **Precizează cuvintele-cheie pentru fiecare strofă a poeziei „Amurg de toamnă”, de Lucian Blaga**

b) **Identifică ideile poetice din fiecare strofă a poeziei „Amurg de toamnă”, de Lucian Blaga**

Din vârful de munți amurgul suflă
cu buze roșii
în spuza unor nori
și-atâta
jărăticul ascuns
sub valul lor subțire de cenușă.

O rază
ce vine goană din apus
și-adună aripile și se lasă tremurând
pe-o frunză:
dar prea e grea povara -
și frunza cade.

O, sufletul!
Să mi-l ascund mai bine-n piept
și mai adânc,
să nu-l ajungă nici o rază de lumină:
s-ar prăbuși.

E toamnă.

(„Amurg de toamnă”, Lucian Blaga)

a) **Cuvinte-cheie:**

- prima strofă: amurg
- strofa a doua: apus
- strofa a treia: suflet
- strofa a patra (ultimul vers): toamnă

b) **Idei poetice**

- prima strofă: Venirea amurgului este asemănată cu tristețea din sufletul poetului
- strofa a doua: Greutatea sfârșitului e din ce în ce mai copleșitoare
- strofa a treia: Sufletul sensibil al poetului resimte dureros trecerea timpului
- strofa a patra (ultimul vers): Toamna devine o certitudine, atât pentru ființa umană, cât și pentru natură

Exemplul 2

a) Precizează cuvintele-cheie pentru fiecare strofă a poeziei „Macii”, de Magda Isanos

b) Identifică ideile poetice din fiecare strofă a poeziei „Macii”, de Magda Isanos

Ardeau ca niște facle vii,
în vârf de firave tulpini.
Își înălțau răsând zglobii
obrazul roșu dintre spini.

I-am adunat cu mâini avare,
am rătăcit în seara blândă,
umplându-mi brațele de floare
învăpăiată și plăpândă.

Si m-am întors într-un târziu,
departe câmpul rămânea,
atât de singur și pustiu,
în urma mea.

Dar când acasă-am încercat
să-i strâng într-un aprins buchet,
toți macii mei s-au scuturat
ca niște lacrimi pe parchet.

(„Macii”, Magda Isanos)

a) Cuvinte-cheie:

- prima strofă: roșul macilor
- strofa a doua: culegerea
- strofa a treia: întoarcerea
- strofa a patra: risipirea florilor

b) Idei poetice

- prima strofă: Frumusețea macilor impresionează sufletul ființei poetice
- strofa a doua: Bucuria de a culege florile
- strofa a treia: Plecarea ființei poetice e însoțită de regret
- strofa a patra: Frumusețea florilor este efemeră

1.2. Texte lirice cu cerințe:

– comentarea temei, în raport cu figurile de stil

● **Redactează un text de minimum 150 de cuvinte în care să prezinți rolul figurilor de stil în conturarea temei în poezia „Cămara de fructe”, de Ion Pillat**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți tema poeziei;
- să evidențiezi rolul figurilor de stil în conturarea temei poeziei;
- să comentezi o figură de stil relevantă pentru tema creației;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

„Deschid cu teamă ușa cămării de altădată
Cu cheia ruginită a raiului oprit,
Trezind în taina mare a poamelor, smerit,
Mireasma și răcoarea și umbra lor uitată.

Mă prinde amintirea în vânățul ei fum,
Prin care cresc pe poliți și rafturi ca pe ruguri,
Arzând în umbră, piersici de jar și-albaștri struguri
Și pere de-aur roșu cu flăcări de parfum.

Șovăitor ca robul ce calcă o comoară
Din basmul cu o mie și una de nopți, mă-nchin:
Văd pepeni verzi – smaragde cu miezul de rubin –
Și tămâioșii galbeni ca soarele de vară.

Se-aprind fantasmagoric caise și gutui:
Trandafirii lampioane și lămpi de aur verde...
Dar părăsind cămara ce mințile îmi pierde,
Tot rodul vrăjitoarei cu lacăt îl încui.

(„Cămara de fructe”, Ion Pillat)

Smaragde – smaralde

Poezia *Cămara de fructe*, de Ion Pillat, înfățișează, cu emoție și sensibilitate, amintiri dragi sufletului eului liric, cu ajutorul mai multor figuri de stil – epitete, personificări, comparații, enumerații, metafore. Toate mijloacele artistice conturează tema creației și, totodată, accentuează semnificațiile mesajului transmis de versuri.

În primul rând, poezia este alcătuită din patru catrene, cu rimă îmbrățișată și măsură de 13-14 silabe, în care poetul folosește o abundență de substantive și adjective, constituite în imagini artistice și figuri de stil, caracteristică a poeziei descriptive de tip pastel. Eul liric realizează, astfel, o descriere subiectivă a *cămării de fructe* de altădată, care pentru el, reprezintă copilăria de mult pierdută. Sentimentele transmise în acest fel sunt de nostalgie și regret, din cauza trecerii timpului, a cărui scurgere transformă totul.

În al doilea rând, mesajul textului este susținut prin numeroase figuri de stil. Imaginile artistice, cu precădere imagini vizuale (*piersici de jar și-albaștri struguri/Și pere de-aur roșu; pepeni verzi; tămâioșii galbeni*), stau la baza figurilor de stil precum: epitete (*cheia ruginită; umbra lor uitată; trandafirii lampioane*), personificări (*Mă prinde amintirea în vânățul ei fum; Se-aprind fantasmagoric caise și gutui*), comparații (*cresc pe poliți și rafturi ca pe ruguri./Arzând în umbră, piersici de jar și-albaștri struguri; Șovăitor ca robul ce calcă o comoară/Din basmul cu o mie și una de nopți, mă-nchin; Văd [...]tămâioșii galbeni ca soarele de vară*), metafore (*smaragde cu miezul de rubin; Trandafirii lampioane și lămpi de aur verde*) și enumerații (*piersici de jar și-albaștri struguri/Și pere de-aur roșu*). Dintre acestea, se remarcă personificarea: „Mă prinde amintirea în vânățul ei fum” care evidențiază efectul pe care aducerea-aminte îl are asupra sufletului poetului și, totodată, aduce în prim-plan, tema creației.

Așadar, figurile de stil folosite de Ion Pillat, care se adresează mai mult privirii, exprimă mesajul textului, și anume melancolia întoarcerii la copilăria simbolizată prin *cămara de fructe*.

1.3. Compuneri despre trăsăturile textului liric

● **Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți trăsăturile textului liric, așa cum reies din textul „Cântec de primăvară”, de Ștefan Octavian Iosif**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți două trăsături ale textului liric;
- să ilustrezi trăsăturile menționate, pe baza textului citat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Vii să-mi bați iar în fereastră,
 Tânăr soare auriu,
 Și zăpada de pe coastă
 Fuge ca argintul viu.
 Saltă gureșe șuvoaie.
 Spumegate și zglobii.
 Cântă cinteze-n zăvoaie
 Și-n văzduhuri ciocârlii!
 Ca zăpada care piere
 După veacul iernii greu,
 Piei și tu de-acum, durere,
 Iarna sufletului meu!
 Albe la fereastră, două
 Crengi de măr mi-au înflorit:
 Vino, primăvară nouă,
 Vreau să uit c-am suferit...

(„Cântec de primăvară”, Ștefan Octavian Iosif)

Textul liric este creația în versuri în care ideile, gândurile, sentimentele poetului sunt exprimate în mod direct, cu ajutorul imaginilor artistice, al figurilor de stil și al eului liric. Într-un text liric, se îmbină mai multe moduri de expunere, cum ar fi monologul, liric sau adresat, și descrierea. Eul liric este o ipostază a poetului, vocea din text prin intermediul căreia sunt transmise emoțiile, trăirile, sentimentele autorului. O astfel de creație este și poezia **„Cântec de primăvară”**, de Ștefan Octavian Iosif, în care tema naturii și cea a timpului sunt înfățișate cu mijloacele specifice textului liric și îmbinând descrierea și monologul adresat ca moduri de expunere.

Poezia are o structură astrofică, cu rimă împerecheată imperfectă și măsură de 7-8 silabe. Versurile evidențiază cu ajutorul descrierii și al monologului adresat admirația poetului față de frumusețea naturii, dar și efectele trecerii timpului asupra ființei poetice. Astfel, natura este descrisă primăvara, când soarele „auriu” trezește natura la viață. Optimismul și veselia aduse de primăvară își găsesc ecou în sufletul poetului, pentru care schimbarea anotimpului înseamnă, totodată, conștientizarea trecerii timpului. Astfel, comparația: „Ca zapada care piere/După veacul iernii greu,/Piei și tu de-acum, durere,/Iarna sufletului meu!” sugerează dorința ființei poetice de a-și regăsi liniștea sufletească și bucuria, la fel ca natura ce revine la viață, odată cu venirea primăverii.

Imaginile artistice din poezie sugerează atât frumusețea naturii, cât și emoțiile, trăirile și sentimentele ale eului liric. Astfel, în poezie întâlnim: imagini auditive: „Cântă cinteze-n zăvoaie”, imagini vizuale: „Tânăr soare auriu”, care accentuează subiectivismul versurilor și al exprimării. De asemenea, figurile de stil, construite pe baza imaginilor artistice, subliniază intensitatea sentimentelor transmise: epitete – „gureșe șuvoaie” personificări: „Vii să-mi bați iar la fereastră/Tânăr soare auriu”, comparații: „Ca zapada care piere/După veacul iernii greu,/Piei și tu de-acum, durere,/Iarna sufletului meu!”.

Eul liric își face simțită prezența prin mijloace specifice, cum ar fi: verbe și pronume la persoana I și a II-a, singular: „vii”, „piei”, „mi-au”, „Vreau să uit”.

Așadar, având în vedere exprimarea directă a sentimentelor, alături de prezența eului liric și de limbajul figurat, putem afirma că poezia **„Cântec de primăvară”**, de Ștefan Octavian Iosif, este un text liric.